

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

This full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/15213>

Please be advised that this information was generated on 2014-11-11 and may be subject to change.

Kilo's papier geen maat voor kwaliteit

Het is met de juridische faculteiten in Nederland maar droevig gesteld, als je de departementale overwegingen in de beleidsnota 'concept-beleidsvoornemers taakverdeling en concentratie wetenschappelijk onderwijs' moet geloven.

door prof. mr. C. A. J. M. Kortman
hoogleraar te
Nijmegen

Het onderzoek, zo wordt vastgesteld, is kleinschalig en individueel bepaald. Grootschalig juridisch onderzoek vindt inderdaad weinig plaats zoals nagenoeg alle juridische beroepen – God zij dank – kleinschalig en individueel of in kleine verbanden worden beoefend: de advocatuur, de rechtspraak. Zelfs de departementale wetgevingsjuristen werken grotendeels individueel of in zeer kleine groepen.

Maar van het departement mag dat allemaal niet meer. De jurist moet zich kennelijk gaan aanpassen aan en inpassen in grote onderzoekseenheden, zoals we die kennen bij de bèta-wetenschappen en – soms – bij de sociale wetenschappen. Dan zul je eens zien hoe het onderzoek in kwaliteit en kwantiteit toeneemt. Dan zul je eens zien hoe handboeken, jurisprudentie- en wetgevingscommentaren van hoog niveau van de band rollen! Wat er tot nu is gepresteerd door een Scholten, een Meyers, een Donner, een Drion, een Koopmans, een Van der Grinten, een Rutten, een François, een Duynstee, een Oud, om maar enkelen te noemen, 't is allemaal maar individueel, kleinschalig, zielig prutswerk, zo vindt men (wie overigens?) kennelijk ten departemente.

'Schaarste aan talent, twijfels aan de omvang van de wetenschappelijke output, onevenwichtigheid van de samenstelling van de staf lijken aantoonbaar. In het bijzonder de betrekkelijk geringe onderzoeksprestaties en de versnippering daarbinnen nopen tot de ontwikkeling van

zwaartepunt', aldus de concept-beleidsvoornemens.

Schaarste aan talent? Geen schaarste aan talent, voor diegenen die de juridische faculteiten (inclusief een aantal studenten) beter kennen. Maar dat talent is zo langzaam aan gedwongen om allerlei werk behalve het eigenlijke universitaire werk op zich te nemen. Dank zij O en W kan men op die universiteiten zijn talenten grotendeels besteden aan 'Wubben', aan het herschrijven van curricula, het invullen van talloze voorgeschreven plannings- en evaluatiepaperassen, het openbaarheid van bestuur bedrijven, het afhandelen van beroepen tegen examens en tentamens.

En misschien mag dit alles binnenkort geschieden in de onbetaalde academische vakanties, waarin men toch niets anders te doen had dan het voorbereiden van nieuwe colleges en werkgroepen, het werken aan (grote) publikaties en het inlopen van een achterstand in juridische literatuur. Schaarste aan talent? Kennelijk is het talent wel voldoende voor de bemaning van de talloze (staats)-commissies van advies aan regering of minister, op verzoek van die regering of minister.

Schaarste aan talent? Wie op het departement heeft zich opgeworpen als beoordelaar van het talent van de universitaire juristen? Een socioloog, agoog, politicoloog of de minister zelf?

Twijfels aan de omvang van de wetenschappelijke output? Zeker, de juridische faculteiten produceren aanzienlijk minder kilo's drukwerk dan het Departement van O en W. En zoals bekend, is het aantal kilo's bepalend voor de kwaliteit van de output. De kwaliteit van het O en W-beleid is de laatste decennia dan ook enorm toegenomen, met honderden kilo's. De juristen moeten gewoon leren veel en snel te schrijven, het doet er niet toe wat, als het maar veel is en grootschalig. Méér is beter.

Onevenwichtigheid van de samenstelling van de staf? Het departement vindt dat er veel hoogleraren zijn in verhouding tot de (vooral) wetenschappelijke hoofdmedewerkers en de wetenschappelijke medewerkers. Daar moet dus iets aan worden gedaan: minder hoogleraren, meer overig wetenschappelijk personeel,

aldus de concept-beleidsvoornemens.

Schitterend: dan zul je eens zien hoe het talent naar de juridische faculteiten trekt, daar groeit en bloeit en een enorme wetenschappelijke output levert. Dan zul je eens zien hoe een hoogleraar per jaar ten minste twintig briljante promovendi tot een promotie op een zeer omvangrijk, grootschalig proefschrift brengt. Dan zul je eens zien hoe die hoogleraren zelf plots tijd te over hebben voor meer dan 'betrekkelijk geringe onderzoeksprestaties'!

'In het w.p. valt een groot verloop te constateren', aldus de concept-beleidsvoornemens. Niet duidelijk wordt of het departement dit goed of slecht vindt. Je zou bijna denken dat men dit als een goed beschouwt: het aantal hoogleraren moet immers terug, het aantal leden van het overige w.p., dat minder 'vastzit' dan een hoogleraar, omhoog. Meer verloop moet er dus komen. Geniaal: je zult eens zien hoe het talent dan in- en uitvliegt, hoe razendsnel de output wordt geleverd, hoe evenwichtig de staf wordt, hoe werkbaar de bestuurlijke verhoudingen en hoe gering de 'versnippering' van het onderzoek.

Dit zijn natuurlijk allemaal uiterst conservatieve overwegingen, bovendien is het een oratio pro domo. Je kunt zoiets fatsoenshalve niet meer denken, laat staan opschrijven, zonder voor een rabiante reactionair door te gaan. Maar liever deze kwalificatie aanvaard, dan stilzwijgend te berusten in aantijgingen van anonieme ambtenaren, die vele van mijn leermeesters (in woord en geschrift), vele van mijn collegae en medewerkers onrecht aandoen.

Zeker, het kan in vele opzichten beter aan de universiteiten en juridische faculteiten. Maar het zal pas beter gaan als het departement eens ophoudt met zijn grenzeloos gedetailleerde bemoeizucht, zijn wetgeving per circulaire, zijn budgettair detaillisme, zijn voortdurende veranderingen in de studieopzet, zijn gepietepouter over 'nevenwerkzaamheden', 'werkplek' en 'prik-klok'.

Men zou O en W dit kunnen repliceren: 'Schaarste aan talent, twijfels aan de kwaliteit van de legislatieve en bestuurlijke output, onevenwichtigheid van de samenstelling van het ambtelijk apparaat, de betrekkelijk geringe beleidsprestaties en de versnippering daarvan lijken aantoonbaar.' Hoe het verloop binnen O en W is, weet ik niet. Misschien zou het goed zijn als dat zeer groot werd en wel in één richting. De universiteiten zouden daar wel bij varen.